

Uz Hambruchove bilješke na kraju zbirke i pogovor Barbare Scheer nalazi se literatura s djelima i studijama o tom kraju, a razvrstavanje tipova prema Aarneu i Thompsonu uradio je Kurt Ranke.

Snežana Zorić

K. Arājs, A. Medne, Latviešu pasaku tipu rādītājs (= Ukazatel' tipov latyšskih narodnyh skazok = The Types of the Latvian Folktales), Latvias PSR Zinātņu akadēmija, izd. »Zinātne« Rīga, 1977, 528 str.

Kao podloga za ovaj katalog latvijskih narodnih pripovijedaka posuzio je dijelom tiskani a dijelom rukopisni katalog A. Medne, što ga je K. Arājs ponovno redigirao, dopunio novom građom i razvrstao prema Aarne-Thompsonovu katalogu iz 1961.

U ovaj katalog uvrštena je građa temeljne objavljene zbirke latvijskih narodnih pripovijedaka u redakciji P. Šmita i građa rukopisnog fonda Folklornog odjeljenja Instituta za jezik i književnost Latvijske SSR, gdje je arhivirano 67.365 pripovijedaka i šaljivih priča.

Pripovijetke su razvrstane po Aarne-Thompsonu s formulacijama sižeâ prilagođenima latvijskoj građi. Sižeâ koji se od Aarne-Thompsonovih tipova razlikuju, ili ih ondje nema, vidljivo su obilježeni.

Katalog sadrži, uz osnovni latvijski tekst, potpune prijevode predgovora i opisâ pripovjedačkih tipova (bez nabiranja varijanata) na ruskom i engleskom jeziku, pa je prema tome veoma dobro opremljen za međunarodnu uporabu.

Maja-Bošković Stulli

Gerhard Schweizer, Bauernroman und Faschismus. Zur Ideologiekritik einer literarischen Gattung. Tübinger Vereinigung für Volkskunde. E. V. Schloss, Tübingen 1976, 42. Band, 337 str.

Izvršna studija Gerharda Schweizera koja je, kako se u naslovu određuje, ideologijska kritika književnog žanra seoskog romana, pokazuje veoma uvjerljivo, anakizama djela Wilhelma von Polenza, Knuta Hamsuna, Karla Heinricha Waggerla i Konrada Bestea, proces nastajanja i transformiranja književne hrane s masovnom čitateljskom publikom u duhovnu municiju koju je fašizam upotrijebio kao propagandno sredstvo i uporište nacionalsocijalističke ideologije.

Značajno je i posve opravdano, s obzirom na pozicije s kojih polazi Gerhard Schweizer, da se u izboru spomenutih autora ne dovode u pitanje razlike u eventualnoj književnoj vrijednosti njihovih djela. Primjedba se odnosi na književno djelo Knuta Hamsuna koje može u nekih čitatelja izazvati i zabunu kad je u pitanju ideologijska kritika jer je autor za »književno vrijedno« svoje djelo postao dobitnik Nobelove nagrade. Hamsun je pružio podršku fašizmu što je, sve do danas, izazivalo pokušaje da se djelo odvoji od autorove životne greške. Upravo na primjeru djela i životnog puta Knuta Hamsuna pokazuje se kako realizacija određene književne vizije, koja nikada nije samo književna, nego i duboko društvena, ideološka, povijesna, dovodi njena autora logičnom crtom do idejne podrške fašizma. Zasluga studije **Bauernroman und Faschismus** upravo leži u analizi dublje logike životnih, povijesnih manifestacija s kraja 19. stoljeća i dvadesetih godina 20. stoljeća. Iako su u pitanju autori čija su nam djela, osim Hamsunova, nepoznata, vrijednost je studije da sve ono što obuhvaća čini ne samo vrijednim pažnje čitanja nego i prevođenja. Prijevod bi široj kulturnoj javnosti pokazao posljedice koje izrastaju iz opozicije gradske civilizacije i idealizacije seoskog života. Dakako, u